

Цар Јосија 640-609. г. пХ

Старозаветна историја

Предавања, 09.05.2018.

асс. др Ненад Божовић

Литература

- Д. Милин, *Старозаветна историја*, 161-2. (хронологија у предавању дата по Д. Милину)
- Ц. Дрејн, *Увођење у Стари Завет*, 193-197.
- М. Куган, *Оксфордска историја библијског света*, 391-398.
-

Цар Јосија 640-609. г. пХ

- Библијски извори: ступа на престо као дечак од 8 година
- 2Цар 22, 2 однос према вери: „Он чињаше што је право пред Господом, и хођаше свијем путем Давида оца својега и не отступаше ни надесно ни налијево.“
- Поправка Јерусалимског храма од јавних, народних прилога (дакле, не само царских): унајмљивање тесара и каменорезаца
- Проналажење заборављеног свитка у Храму током реконструкције (Хелкија свештеник даје је Сафану писару који чита цару)

Цар Јосија 640-609. г. пХ

- Библијски извори
- Заборављени свитак: Књига (поновљених) Закона; царско покајање након читања
- Пророчица Олда: „Овако вели Господ: ево пустићу зло на то мјесто и на становнике његове, све што говори књига коју је прочитао цар Јудин, Зато што ме оставише, и кадише другим боговима да би ме гњевили свијем дјелима руку својих; зато се гњев мој распалио на то мјесто, и неће се угасити.“ (2Цар 22, 17-18)
- неће се Јуди опростити идолопоклонства и греси, али се зло неће десити за Јосијина живота
- Читање Књиге (поновљених) Закона пред свим народом – манифест реформе, завет на послушност Јахвеу

Јосијина верска реформа 2Цар 23 и 2Дн 34 (~628 г. пХ)

- I Темељно чишћење од идолопоклонства (материјални део)
- а) спаљивање свих идолопоклоничких ствари у Храму (Валов олтар, Ашерин стуб, олтаре „војсци небеској“ – Манасијине и Ахазове олтаре и ствари); систематично ломљење статуа и спаљивање резбарија широм Јудеје
- б) рушење висина у Јерусалиму и ван Јудеје (и „приватних“ олтара по граду)
- в) важно: коначно рушење олтара у Ветилу и рушење Тофета – укидање Молоховог култа: „Оскврни и Тофет, који бијаше у долини синова Еномовијех, да не би нико више водио сина својега ни кћери своје кроз огањ Молоху“
- г) „И уклони коње које бијаху поставили цареви Јудини сунцу од уласка у дом Господњи до куће Натан-Мелеха дворанина, која бијаше у Фаруруиму; а кола сунчана сажеже огњем.“ (представа да се сунце у огњеним колима креће по своду)

Јосијина верска реформа 2Цар 23 и 2Дн 34 (~628 г. пХ)

- II Обрачун са идолопоклоницима
- а) разрешење свих идолских свештеника и забрана приласка Храму;
- б) истребљење врачара, гатара, звездочатаца и магова
- в) укидање култа сакралне проституције односно прогон сакралних блудница (за који се каже да је био практикован и у Храму – „куће курварске које бијаху у дому Господњем, у којима жене ткаху застираче за гај“)

Јосијина верска реформа 2Цар 23 и 2Дн 34 (~628 г. пХ)

- III Подстрек правоверној пракси
- Обнављање правоверних обичаја – свечано празновање Пасхе: Јер не би празнована овако пасха од времена судија које судише Израиљу и за све вријеме царева Израиљевијех и царева Јудинијех“ (уп. 2Дн 35 – детаљнији извештај)
- Дисциплиновање Левита и јасно одређење њихових дужности
- 2Цар 23, 25: „Ни прије њега не бјеше таквога цара, који би се обратио ка Господу свијем срцем својим и свом душом својом и свом снагом својом, сасвијем по закону Мојсијеву, нити послје њега наста таки као он.“ – „нови Давид“

Цар Јосија 640-609. г. пХ

— политичке прилике

- Време слабљења Асирије и јачања Вавилона (Асурбанипал умро око 632, а Вавилон јача под Набополасаром)
- Побуна у Вавилону и Мидији (Набополасар преузео Вавилон од Асира 626)
- Продор и пустошење скитских племена
- Набополасар осваја Ниниву 612, а Асирци се повлаче у Харан

Цар Јосија 640-609. г. пХ

— политичке прилике

- Јудеја у асирском слабљењу види прилику за обнову самосталности
- Археологија потврђује да је владао и многим северним територијама, све до Галилеје, а кроз дипломатске бракове управљао је и филистејским градовима у приобљу
- Проширење територије ишло упоредо са верском реформом (која је извршена и у многим градовима на северу)

Јосијина смрт 609. г. пХ

- Египћани дају подршку Асирцима (фараон Нехо II), а Јосија се противи и покушава да их спречи како би Асирија била коначно уништена
- Нехаон покушава да спречи сукоб с Јосијом (2Дн 35), а Библија наводи да чак „не послуша ријечи Нехаонових из уста Божјих“
- Битка код Мегидона: Јосија бива устрељен током битке, а од рана умире 609. г. пХ;
- погрешно проценио прилике: прави непријатељ није била слаба Асирија, већ опасни Вавилон

Франческо Конти, Јосијина смрт

Пророци за време Јосије: Софонија

- Објављује поруку у почетку Јосијине владавине
- Софонија подржава Јосијину верску реформу, али критикује државне чиновнике који и даље самостално практикују идолопоклонство
- Лажно поуздање у безбедност само због Божјег обећања Давиду: Јерусалим ипак чекају тешки дани
- „народ невољан и сиромашан преживеће“ – пророштво о преживљавању ропства

Пророци за време Јосије: Наум

- Наумово пророштво о пропасти Ниниве;
- Наум: Господња је освета - „Господ је спор на гњев и велике је моћи; али никако не правда кривца“
- „Овако вели Господ: ако и јесу у сили и много их има, опет ће се исјећи и проћи“.
- Велике империје устају и пропадају по Господњој вољи; Господ управља историјом и мали народи не треба да очајавају због тога
- Упечатљива слика пада Ниниве: пад зидина, плач жена, запаљена кола која вуку изbezумљени коњи, растпољени мачеви...
- „Задријемаше твоји пастири, царе Асирски, полијегаше јунаци твоји, народ се твој распрша по горама, и нема никога да их збере. Нема лијека полому твом, љута је рана твоја; ко год чује глас о теби, пљескаће рукама над тобом, јер кога није стизала злоћа твоја једнако?“

Пророци за време Јосије: Јеремија

- Подржавао младог Јосију и његову верску реформу, многе наде полагао у њега
- 2Дн 35, 25: „И пророк Јеремија нарица за Јосијом. И сви пјевачи и пјевачице спомињаше у тужбалицама својим Јосију до данашњег дана, и уведоше их у обичај у Израиљу, и ето написане су у плачу.“